

Vlaams
Parlement

vergadering **C91**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 22 januari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over innovatieve technieken in de groenteteelt onder impuls van de veilingen – 796 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over levenslang leren in de landbouwsector – 811 (2019-2020)	7
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het economische aspect van de leefomstandigheden van vleeskalkoenen in intensieve pluimveehouderijen – 911 (2019-2020)	10
VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het instrument 'Visserij verduurzaamt' – 762 (2019-2020)	13
VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de controle op ongeoorloofde bevissing – 812 (2019-2020)	17

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over innovatieve technieken in de groenteteelt onder impuls van de veilingen – 796 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, voorzitter, ik wil het hebben over de REO Veiling in Roeselare, uw beiden welbekend. De veiling kon 2019 afsluiten met een recordomzet van 208 miljoen euro, 12 procent meer dan in 2018, maar niet alle parameters voor de toekomst staan op groen. De REO Veiling maakt zich zorgen over de toekomstige ontwikkeling van een aantal teelten, vooral die van prei. Die is in Roeselare goed voor de zilveren medaille qua omzet, na de tomaten, maar de cijfers zijn wel dalende. Dat heeft vooral te maken met de strengere regelgeving omtrent het gebruik van meststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen, die net voor de preiteelt belangrijk zijn. Vanuit de veiling weerklinkt dan ook een alarm-sigitaal en vindt men dat er dringend overleg met de overheid nodig is.

Gelukkig zit de veiling zelf ook niet stil. Zo test ze verschillende nieuwe technieken uit. Een daarvan is hydrocultuur, waarbij de prei in water gekweekt wordt waaraan voedingsstoffen worden toegevoegd. Men hoopt daarmee een oplossing te vinden voor als de regels zo streng blijven. Dat men in West-Vlaanderen in het algemeen niet bij de pakken blijft zitten, blijkt ook uit de hoopgevende signalen over de manier waarop men het hoofd heeft geboden aan de droogte en waterschaarste.

Bottomline is dat innovatie primordiaal is voor onze land- en tuinbouw. Hierin spelen ook de veilingen een belangrijke rol, niet in het minst omdat ze als producentenorganisaties de rechtstreekse vertegenwoordigers van hun leden zijn en van de overheid financiële steun ontvangen.

Minister, werd u reeds gecontacteerd door de REO Veiling met de vraag voor overleg omtrent de problematiek van de preiteelt?

Hebt u al initiatieven genomen richting de andere bevoegde ministers in de Vlaamse en Federale Regering? Hebben ook de andere Vlaamse veilingen het afgelopen jaar innovatief onderzoek opgezet of geparticipeerd aan dergelijk onderzoek? Zo ja, over welke thema's ging dat dan? Op welke manier worden veilingen aangespoord tot het ontwikkelen van innovatie technologieën? Worden hiertoe samenwerkingen met het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) opgezet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De moeilijkheden die onze telers voor prei en andere vollegrondsgroenten ervaren op vlak van het federale plantengezondheidsbeleid, met name op het gebied van gewasbeschermingsmiddelen, en het Vlaamse omgevingsbeleid, met name door het zesde mestactieplan (MAP 6), zijn mij zeker bekend. Vanuit Landbouw ondersteunen we onderzoeks- of demonstratieprojecten die zich richten op de verduurzaming van de groenteteelt.

Daarnaast worden ook de mogelijkheden voor innovatieve hydrocultuur van prei bekeken door de praktijkcentra Inagro in Rumbeke en het Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt in Kruisem. Het voordeel van het telen van groenten in een recirculerend en gesloten hydrocultuursysteem is dat het verlies van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen naar de omgeving zo goed als volledig voorkomen kan worden. Uiteraard moeten zowel de voor- als nadelen in kaart worden gebracht

en moet ook met andere aspecten zoals ruimtelijke ordening, consumentenvoorkeuren en rendabiliteit, rekening gehouden worden.

Het klopt dat ik zelf niet bevoegd ben voor de problemen die de groentetelers recent signaleerden. Een verdere verduurzaming van intensieve groententeelt is absoluut nodig, maar ik zal erover waken dat dit haalbaar en betaalbaar blijft voor onze boeren. Ongetwijfeld zijn de bezorgdheden van de sector hierover ook bekend bij minister Demir voor wat het mestbeleid betreft en bij minister Ducarme voor wat de gewasbescherming betreft.

Er wordt door de sector al heel wat geïnvesteerd in innovatief onderzoek. Zij zetten in op diverse steunmechanismen en trachten hun inspanningen en financiering te coördineren. Het Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen (VBT), dat de belangen behartigt van de Belgische afzetcoöperaties van groenten en fruit, is betrokken bij tal van onderzoeksprojecten die gesteund worden door het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Het VBT coördineert het formuleren van gezamenlijke onderzoekthema's van de leden en staat ook in voor het opvolgen van de projecten en het valoriseren van de resultaten. Voor die projecten is er naast de VLAIO-financiering een sectorfinanciering nodig die voorzien wordt door het VBT of door de individuele producentenorganisaties.

Ook de Logistieke en Administratieve Veilingassociatie (LAVA) bepaalt jaarlijks een aantal thema's voor toegepast en praktijkgericht onderzoek. Ze doet dat voor haar leden, namelijk Belorta, de REO veiling, de Limburgse Tuinbouw Veiling (LTV), de Belgische Fruitveiling (BFV) en Coöperatie Hoogstraten, in samenwerking met zowel binnenlandse als buitenlandse universiteiten en onderzoeksinstituten.

De producentenorganisaties participeren in onderzoeksprojecten over de beheersing van de premineervlieg. Daarvan heb ik geen foto bij. Andere bestaande projecten over openluchtgroenten zijn bijvoorbeeld de 'Beheersing van plantenparasitaire nematoden met groenbedekkers in de openluchtgroenten' en 'Innovatie en praktijkimplementatie van waarnemings- en waarschuwingssystemen voor insectenplagen ter verduurzaming en internationalisering van de Vlaamse fruit- en groenteteelt'. De voorzitter laat me weten dat die nematoden aaltjes zijn.

De producentenorganisaties zijn ook in verschillende Europese projecten actief, een maatregel binnen het derde Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III).

Producentenorganisaties investeren ook samen in de ontwikkeling en uitvoering van waarnemings- en waarschuwingssystemen, onder meer voor prei, spruitkool, bloemkool en sluitkolen.

De producentenorganisaties nemen ook deel aan de projectgroepen van een aantal demonstratieprojecten die uitgevoerd worden door de praktijkcentra. Een aantal voorbeelden van projectgroepen waarbij zij betrokken zijn, zijn 'Druppelirrigatie in groenten en fruit', een project rond het hergebruik van drainwater, een demonstratieproject rond bemesting van groenten en innovatieve spuittechnieken, meer bepaald rond precisiebespuiting en driftreductie, en de ontwikkeling van een app voor advisering van telers over onder andere gewasbescherming en -bemesting, met het oog op data-uitwisseling met de veilingen. Collega, dat zijn veel woorden om u ervan te proberen te overtuigen dat er heel wat onderzoek lopende is. Een mens leert er ook nog wat van bij.

Hoe kunnen we de veilingen aansporen om innovatieve technologieën te ontwikkelen? Om in aanmerking te komen voor ondersteuning via de Europese gemeenschappelijke marktordening (GMO) voor groenten en fruit zijn de producentenorganisaties verplicht een evenwichtig jaarprogramma op te stellen, ook wat

het onderzoeksluik betreft. Voor het werkjaar 2019 was voorzien dat er om en bij 4 miljoen euro geïnvesteerd werd in onderzoek en innovatie in de sector.

Er zijn ook operationele groepen van Europese innovatiepartnerschappen (EIP's), die werken via een bottom-upaanpak. Alle actoren die noodzakelijk zijn om een innovatieve en in de praktijk haalbare oplossing te ontwikkelen, moeten daar dan bij betrokken zijn. Voor heel veel onderwerpen zijn de veilingen betrokken partij en participeren ze dus ook in de projecten.

Tot slot nog wat over ILVO. Uiteraard is ILVO een partner. Ik zou het erg vinden, mocht dat niet zo zijn. Het is een partner in heel wat VLAIO-trajecten, EIP-projecten, demonstratieprojecten en ook in de ontwikkeling van waarnemings- en waarschuwingssystemen. Voor een consortium in het kader van een of ander onderzoeksonderwerp wordt altijd nagegaan welke partners elkaar kunnen versterken. ILVO heeft onder andere grote expertise in detectietechnieken rond ziekten en plagen.

De REO veiling investeert ook al enkele jaren in doctoraatsonderzoek van ILVO dat inzet op de ontwikkeling van innovatieve veredelings technieken bij groentegewassen, onder andere voor selder en prei.

Mijn excuses voor het soms wat technische antwoord, zeker als het ging over de lopende onderzoeksprogramma's. Er is effectief wel een probleem en we proberen daar vanuit onze bevoegdheden aan te verhelpen.

De voorzitter: Minister, ik kan me niet ontdoen van de indruk dat u nog steeds onder de indruk bent van de wondere wereld van de land- en tuinbouw, die nu voor u opengaat. We zijn daar blij om.

Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik ben – om in dezelfde terminologie te blijven – blij met uw antwoord. Er is nood aan wat diepteonderzoek om te analyseren wat al die technieken in verband met prei, zoals de bestrijding van aaltjes en driftreductie, concreet betekenen. Het is belangrijk dat u hebt aangegeven dat heel wat onderzoek lopende is en dat heel wat mensen deze problematiek onder handen nemen.

Hydrocultuur speelt een belangrijke rol in de innovatie. Ik vind het belangrijk dat de veilingen hiermee verder aan de slag gaan, maar ik denk dat we dit ook zelf mee moeten ondersteunen. De veilingen vragen de overheid mee aan de kar te trekken, maar ik heb de indruk dat u daar op voluntaristische wijze voor openstaat.

In elk geval staat de landbouw door de strengere regels voor het gebruik van meststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen voor grote uitdagingen. Het is positief dat de veilingen mee willen nadenken over de vraag hoe we hieraan tegemoet kunnen komen. Zij zien de problemen sneller en kunnen nieuwe technieken ook met heel wat kennis uitrollen, wat in verband met innovaties heel belangrijk is.

Ik heb nog een slotbedenking. De vraag is of wat uit innovatief onderzoek komt, ook werkelijk naar onze boeren zelf doorstroomt. We moeten er zeker over waken dat dit breed kan worden verspreid en dat hierover wordt gecommuniceerd.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Voorzitter, ik wil vanuit mijn fractie kort benadrukken dat we het belang van innovatie ondersteunen. We zitten met het spanningsveld tussen klimaat en landbouw. Sommigen proberen dat als een tegenstelling op de

spits te drijven, maar ik denk dat we het meer als een partnerschap moeten zien. We moeten de landbouwsector zo veel mogelijk ondersteunen om de shift te maken en hydrocultuur kan daar een belangrijk onderdeel van zijn. Economisch gezien, blijkt uit een onderzoek van Wageningen University & Research (WUR) dat hydrocultuur economisch gezien met de teelt in volle grond vergelijkbaar is. Het grote probleem is dat de investeringen voor de overschakeling naar waterteelt een enorme kostenpost vormen. Voor de mensen die in de sector actief zijn, is dat een drempel om die stap te zetten.

Minister, ik heb nog een korte vraag. Biedt ILVO nu al investeringssteun aan preitellers die aangeven te willen overschakelen? Zo ja, is hiervoor in budgetten voorzien en zal hier bijkomend op worden ingezet?

Bart Dochy (CD&V): Ik wil me hierbij aansluiten. Ik vind het een interessante vraag om uitleg die in de communicatie van de REO Veiling is opgepikt. Op 7 februari 2020 brengen we een werkbezoek aan ILVO. Het zou interessant zijn feedback van de sector te krijgen met betrekking tot de technieken die we daar zullen zien. Het gaat dan om de inzichten van de sector met betrekking tot de bedreigingen en de kansen die ze zien voor de evolutie van de groentesector in de brede zin. Ik zal de planning van de agenda straks met de ondervoorzitters bespreken. Indien de commissie het goedvindt, zullen we nagaan of we een moment kunnen inlassen waarop we de mensen die in de praktijk staan hier even kunnen horen. Op die manier kunnen we toetsen wat we in ILVO zullen hebben gezien.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik vind dat een interessante suggestie. De commissie kan hier uiteraard autonoom over beslissen, maar ik steun dit voorstel.

Mijnheer Coel, er is uiteraard steun voor wie wil overschakelen naar duurzame technieken. Hij moet een dossier indienen en nakijken of dit op de lijst staat, maar die lijst wordt ook geüpdatet. Dit is dus absoluut mogelijk.

Mevrouw Talpe, u hebt nog een aantal opmerkingen gemaakt. Ik vind dat we nog iets meer moeten durven inzetten op het in de kijker zetten van wat we aan innovatie al kunnen. Ik was gisteren op de nieuwjaarsreceptie van VLAIO, waar een panel was samengesteld. Dit heeft niets met prei te maken, maar een zeilfabrikant had een compostzeil gemaakt waar met hulp van de praktijkcentra planten in werden gestopt. Dat zeil wordt aan de muren bevestigd om meer groen in de stad te brengen. Dit zou een heel positieve impact op de temperatuur in de stad kunnen hebben en voor afkoelende effecten kunnen zorgen. Ik vind dat er op dit ogenblik over de sectoren heen veel beweegt om tot oplossingen voor de klimaatproblemen te komen.

Het zou dus heel goed zijn als we niet alleen de vinger aan de pols houden, maar ook blijven investeren in die mogelijkheden en stimuleren dat men over de muren kijkt om problemen op te lossen. Maar daarmee zijn de problemen rond prei en gewasbescherming natuurlijk nog niet opgelost.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister, ik vond het een heel positief antwoord. Ik denk dat we op één lijn zitten.

Er kwam een noodsignaal vanuit de veilingen. Ze pakken het zelf aan, maar wij als overheid kunnen mee stimuleren.

Het belang van innovatie is hier ook aangehaald, over de partijgrenzen heen. Ik ga zeker in op het voorstel van de voorzitter om wat dieper in te gaan op een

aantal technieken. Ik denk dat we op die manier beter kunnen begrijpen wat er speelt in de sector. Minister, ik ben blij dat u innovatie een warm hart toedraagt, zeker voor de stadslandbouw. U hebt dat gisteren gezien. Wij koesteren het allemaal.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karolien Grosemans aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over levenslang leren in de landbouwsector – 811 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, naschoolse vorming is belangrijk in alle sectoren. Ook in de landbouw moet worden ingezet op levenslang leren, zeker door de grote uitdagingen die voor ons liggen inzake digitalisering, innovatie en duurzaamheid.

Minister, u hebt hiervoor aandacht in de beleidsnota en het was dan ook positief om vast te stellen dat de Vlaamse Regering hiervoor 4,3 miljoen euro voorziet voor het komende werkjaar. Dit geld gaat naar de erkende opleidingscentra, waar naast de klassieke cursussen ook in vrij grote mate wordt ingezet op startersopleidingen. Ook hobbylandbouwers en imkers kunnen hun gading vinden in het aanbod. We mogen hen zeker niet vergeten of onderschatten, want de hobbylandbouwers bezitten samen een aanzienlijk deel van de oppervlakte en kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Minister, zijn deze middelen volledig afkomstig uit het derde Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO III)?

In de beleidsnota is er ook sprake van het inzetten op nieuwe leervormen zoals lerende netwerken en afstandslernen. Is het hier aan de opleidingscentra zelf om initiatieven te nemen? Hoe ondersteunen we dit vanuit de overheid? Zijn er al concrete initiatieven klaar om uit te rollen?

Is dit naschoolse opleidingsbudget, en dan met name de 1,5 miljoen euro voor de starterscursussen, volgens u voldoende om de instroom van bekwame arbeidskrachten naar de landbouwsector te vergroten en zo het arbeidstekort in de sector op te lossen? Welke andere maatregelen kunt u nog nemen om de instroom te vergroten?

De algemene opleidingscentra zijn momenteel geografisch niet optimaal verspreid. Er is geen algemeen opleidingscentrum in Antwerpen of Limburg. Daar zijn wel gewestelijke opleidingscentra, maar die bieden in principe geen starterscursussen en stages aan. Gaat u streven naar een betere spreiding van de algemene opleidingscentra over het Vlaamse grondgebied?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Grosemans, ik vind dat u een hele mooie stem hebt. Een radiostem, het viel mij op. *(Opmerkingen van Emily Talpe)*

Ik wist dat de burgemeester van Ieper jaloers zou zijn. U hebt ook een mooie stem.

Collega's, de middelen van de landbouwvorming voor 2020 geven uitvoering aan PDPO III, met uitzondering van de financiering voor de opleidingen voor hobbylandbouwers, die volledig Vlaams gebeurt.

De voorziene middelen voor 2020 zijn als volgt samengesteld. Er is 3.590.000 euro in uitvoering van PDPO III, waarvan 50 procent Europese middelen en 50 procent Vlaamse cofinanciering. Er is 580.000 euro in uitvoering van PDPO III voor vorming die voor 100 procent gefinancierd wordt met overgehevelde pijler 1-middelen. Er is 130.000 euro, voor 100 procent gefinancierd door Vlaanderen, voor opleidingen voor hobbylandbouwers. Samengevat bestaat de begroting dus uit 2.375.000 euro aan Europese middelen en 1.925.000 euro aan Vlaamse middelen.

De bijeenkomsten van lerende netwerken vallen onder de leervorm van de korte vormingsactiviteiten en kunnen zo rekenen op financiële ondersteuning binnen landbouwvorming. De vraag vanuit de sector naar deze leervorm neemt toe. Vormingscentra die deze leervorm aanbieden, hebben er dus belang bij dit in de verf te zetten. Op de website van het Departement Landbouw en Visserij is een duidelijk overzicht te vinden van de erkende centra voor naschoolse vorming waarop landbouwers kunnen doorklikken om toegang te hebben tot het volledige opleidingsaanbod per centrum. Mijn administratie volgt vraag en aanbod zeer nauwgezet op en zal bijkomende initiatieven nemen, indien nodig.

Het afstandsleren is in de huidige regelgeving nog niet uitgewerkt. Daarvoor is nog geen ondersteuning voorzien. Het bestaande systeem stimuleert de organisatie van afstandsleren door de centra niet, omdat de subsidie vandaag gekoppeld is aan de fysieke aanwezigheid van de deelnemers. Onze administratie onderzoekt wel de mogelijkheden om een wettelijk kader te creëren dat het afstandsleren de nodige kansen geeft, onder meer in het kader van het nieuwe gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB).

Collega, ik stel dus vast dat de regelgeving vandaag is wat ze is, maar ik ben zelf wel vragende partij om een aantal aanpassingen door te voeren om dat afstandsleren mogelijk te maken, want we zien dat dat in de lift zit. Dat zou de leerkansen van de mensen uit de sector misschien ook wel kunnen verhogen.

Dan kom ik tot uw derde vraag. De middelen van de starterscursussen gaan grotendeels naar de opleiding van toekomstige bedrijfsleiders. De centra organiseren daarnaast ook startersopleidingen voor landbouwwerknemers. Alle opleidingen voor landbouwers staan in de landbouwvorming ook open voor landbouwwerknemers. Het aandeel van de werknemers in alle opleidingen, behalve de korte vorming sinds 2015, bedraagt 7 procent.

Er is naast de landbouwvorming ook een opleidingsaanbod voor werknemers via EDUplus. Dat is het sectoraal opleidingsfonds voor de vier groene sectoren landbouw, tuinbouw, loonwerk en tuinaanleg.

De vernieuwde matrix van het secundair onderwijs heeft ons landbouwonderwijs een prominente plaats gegeven. Hierdoor wordt benadrukt dat kiezen voor landbouwonderwijs een waardevolle studiekeuze blijkt. Door de matrix is het ook duidelijk voor ouders en leerlingen welke studierichting toeleidt naar het hoger onderwijs of naar een job in de sector.

Wat de spreiding betreft, organiseren de algemene centra opleidingen in de verschillende provincies, ongeacht hun vestigingsplaats, en voor de diverse landbouwsectoren. Dit is expliciet een van de erkenningsvoorwaarden, te vinden in artikel 25 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 4 juni 2004. Daardoor is er voor zover ik weet een voldoende aanbod van starterscursussen voor landbouwers in alle provincies verzekerd. Mocht u vinden dat dat niet zo is, dan kunt u mij dat doorgeven en dan bespreken we dat met de centra.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Praktijkervaring is enorm belangrijk. Maar de maatschappelijke uitdagingen voor die landbouwers zijn enorm groot. Het begint allemaal met een goede opleiding. Ik ben blij dat u hier voldoende aandacht aan schenkt. Gezien uw vorige bevoegdheid, verbaast dat me eigenlijk ook niet.

Ik heb nog een kleine bijkomende vraag. U zou ook inzetten op de actualisering van de inhoud van die starterscursussen en die installatieproeven. Kunt u al iets meer vertellen over wat die actualisering precies zal inhouden en aan welke elementen in de opleiding u meer aandacht zult besteden?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, ik sluit me graag aan, omdat we vorige week in de plenaire vergadering nog een leuke discussie hebben gehad over levenslang leren in het algemeen. Een van de problemen die zich bij levenslang leren stellen, is dat we vaststellen dat het vooral hogeropgeleiden en jongere mensen zijn die daar gebruik van maken, en dat we dus de oudere mensen en de laaggeschoolden minder goed bereiken. In de landbouwsector zijn er vaak oudere boeren die per definitie vaak laagopgeleid zijn. Ik denk dat het belangrijk is erop toe te zien dat zij de trein van de digitalisering en van de innovatie, die er ook in de landbouw is, niet missen.

Hebt u er een zicht op hoe het probleem van het zogenaamde mattheuseffect zich ook voordoet binnen de landbouwopleidingen? Zo ja, hoe kunnen we daar iets aan doen en ervoor zorgen dat we ook de laaggeschoolde en wat oudere boeren bereiken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben blij met de aandacht. Collega Ongena, ik begrijp uw bijkomende opmerking. De landbouwsector is heel erg zwaar gedigitaliseerd. Veel aangiftes moeten ook digitaal gebeuren. Ik denk dat er in Vlaanderen geen boeren zijn die ongeletterd zijn op digitaal vlak.

Mevrouw Grosemans, de medewerkers vormen wel een aandachtspunt, want zij moeten nog op de digitale trein springen. Om die reden is mijn antwoord op uw suggestie dat we de regelgeving moeten aanpassen en dat online opleidingen mogelijk moeten worden. Zo hoeven die mensen zich niet per se te verplaatsen. We zien dat die online zaken bij VDAB mensen beginnen aan te trekken, maar die cijfers zijn voor later. Ik ben zeker bereid na te gaan hoe we dit nog laagdrempeliger kunnen maken, maar ik vind dat de sector, in vergelijking met andere sectoren, vrij goed mee is. Voor sommige zaken moet iemand zelfs een opleiding hebben gevolgd. Ik ben er net op gewezen dat iemand een fytolicentie moet hebben om te mogen sproeien. Dat is een goede zaak, want zo blijft die persoon natuurlijk leren. Wat wel nog beter kan, is het aantal medewerkers dat een opleiding volgt. Nu volgt slechts 7 procent van de medewerkers een opleiding en dat moeten we nog omhoog krijgen. De digitale of online toegang zou hiervoor een oplossing kunnen zijn. Indien de commissie hiermee akkoord gaat, zullen we aan de slag gaan om de regelgeving wat bij te sturen.

We zullen de startersopleiding actualiseren. Die actualisering is aangekondigd, maar de evaluatie is nog aan de gang en het is nu nog niet mogelijk een beeld te geven van de wijze waarop dat zal gebeuren. Dit zal uiteraard samen met de sector gebeuren.

De voorzitter: Mevrouw Grosemans heeft het woord.

Karolien Grosemans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw bijkomende toelichting. Anno 2020 is een landbouwer een echte ondernemer en ik vind het goed

dat er zo sterk wordt ingezet op de professionalisering van het levenslang leren in de landbouw.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het economische aspect van de leefomstandigheden van vleeskalkoenen in intensieve pluimveehouderijen – 911 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Voorzitter, soms ligt dierenwelzijn heel dicht bij landbouw of het economisch aspect van de kwekerijen, maar het is natuurlijk goed dat het twee aparte bevoegdheden betreft. Ik heb deze vraag om uitleg al aan de minister van Dierenwelzijn gesteld. Tijdens de kerstperiode hebben ons een aantal signalen en beelden bereikt van kalkoenkwekerijen waar het er niet goed aan toe ging.

Minister, ik zou u nu ook een aantal vragen willen stellen. Een paar van die vragen heb ik aan de minister van Dierenwelzijn gesteld. De minister van Dierenwelzijn heeft blijkbaar plannen om met de sector te overleggen over een manier om die situatie te verbeteren. Hebt u ook dergelijke plannen?

Wat vindt u van de suggestie van de minister van Dierenwelzijn om met een aantal labels te werken? Ik heb het nu over kalkoenen, maar eigenlijk gaat dit ook op voor een aantal andere kwekerijen en dieren. Zou het niet goed zijn om te voorzien in een nauwe samenwerking tussen de beleidsdomeinen Landbouw en Dierenwelzijn over de wijze waarop bepaalde dieren worden gekweekt en aangepakt?

Naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota heb ik al een vraag gesteld over de zogenaamde Vlaamse Voedseltop. In dergelijke situaties wordt niet enkel verwezen naar de kwekerijen, maar ook naar de consument, die dan zeggege geen kalkoenen meer zou mogen eten. Voor mij is dat geen probleem, maar zo blijven we de verantwoordelijkheid natuurlijk afschuiven. Kan deze problematiek, niet enkel met betrekking tot kalkoenen, maar ook met betrekking tot andere dieren, geen onderdeel vormen van de Vlaamse Voedseltop, zodat de gedeelde verantwoordelijkheid de lijn volgt van de kwekerijen naar de consument?

Aansluitend bij de uitleg die we vorige week in de commissie van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) hebben gekregen, vraag ik me af of u van plan bent bepaalde beleidslijnen in verband met de grens tussen het dierenwelzijn en het economisch onderdeel van landbouw, met name bij de kwekerijen, aan VLAM over te maken. Op die manier zou VLAM daar in zijn promotie rekening mee kunnen houden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Vandenhove, uw vraag heeft mij wat opzoekwerk opgeleverd, met name over de vraag of er naast vleeskalkoenen ook legkalkoenen bestaan. Die bestaan effectief, maar ze leggen maar twee keer per week een ei. Die business is dus niet heel succesvol, maar de vraag gaat daar niet over.

Dit thema kwam ook aan bod in de commissie Dierenwelzijn van 8 januari 2020. Minister Weyts antwoordde toen dat er in het kader van het dierenwelzijnsbeleid

geen specifieke oppervlaktenormen voor de huisvesting van kalkoenen zijn vastgesteld. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat die sector op het vlak van dierenwelzijn volledig ongeregeerd zou zijn.

De algemene beginselen en principes van de dierenwelzijnsregelgeving zijn op alle sectoren van toepassing, ook op kalkoenen dus. Minister Weyts gaf aan dat zijn controlediensten ook bij Vlaamse kalkoenbedrijven controles uitvoeren en tot op heden geen overtredingen hebben vastgesteld. Onze boeren hebben er zelf ook alle belang bij om hun dieren goed te verzorgen. Individuele gevallen van dieren-mishandeling kunnen we niet laten gebeuren, maar we mogen geen hele sector stigmatiseren. In dat bedje zijn we soms een beetje ziek.

Minister Weyts antwoordde verder terecht dat hij in overleg wil treden met de kalkoensector. Hij heeft ons dat ook laten weten. Voor mij is het een beetje lastig om daarnaast parallelle initiatieven te nemen, maar we hebben onze medewerking aangeboden aan minister Weyts. Het is van belang dat hij ook de minister van Landbouw meeneemt in dat overleg.

Wat uw vraag over de labels betreft, kom ik terug op het antwoord dat ik u gaf tijdens de bespreking van mijn beleidsnota in november vorig jaar. Bij de inspanningen die onze boeren leveren op het vlak van dierenwelzijn moet er een onderscheid worden gemaakt tussen wettelijke en bovenwettelijke normen. De wettelijke normen gelden voor iedereen en zijn verplicht. De overheid ziet ook toe op de naleving ervan. Voor die normen hebben labels of keurmerken weinig meerwaarde, omdat al deze producten die in de winkel terechtkomen aan de norm moeten voldoen.

Wettelijke normen zijn verplicht, bovenwettelijke normen daarentegen zijn vrijwillig. De borging van bovenwettelijke lastenboeken, labels of keurmerken wordt binnen de keten zelf georganiseerd. Bovenwettelijke normen maken meestal deel uit van een specifiek verdienmodel van een bedrijf of een samenwerkingsverband tussen meerdere bedrijven. Men richt zich dan op afnemers of consumenten die bereid zijn om een meerprijs te betalen voor een specifieke eigenschap of kwaliteit. Dat zou ik aan de sector willen laten.

Vanuit het landbouwbeleid juich ik differentiatie- en diversificatiestrategieën toe. Het is eigen aan ondernemers dat ze op zoek gaan naar een 'unique selling proposition', iets waarmee ze het verschil kunnen maken in de markt. Het succes daarvan wordt echter niet alleen door de landbouwer zelf, maar vooral door de consument bepaald. Dat is voor voedsel niet anders dan voor andere producten en goederen die te koop worden aangeboden.

U weet dat ik een voedseltop wil organiseren en die wil aangrijpen om de voedselvaardigheid van de Vlaamse consument te verhogen. 'Voedselvaardigheid' is een woord dat u niet in de Dikke Van Dale zult terugvinden, maar ik vind het een krachtige term omdat het zowat alle aspecten van voeding omvat, zoals smaak, gezondheid, veiligheid, nutriënteninhoud en, voor sommigen onder ons, zelfs het oordeelkundig bereiden. Maar evenzeer op het vlak van herkomst, seizoensgebondenheid of duurzaamheid zijn de vaardigheden waar onze vorige generaties nog over beschikten, een stuk verloren gegaan. Ik heb soms het gevoel dat voedsel een banaal product is geworden, iets dat onuitputtelijk voorradig lijkt te zijn en waarvoor we weinig moeite moeten doen. Dat staat haaks op de inspanningen die de sector levert om ons allen te voorzien van gezonde voeding. Er is dus wat vreemding ontstaan tussen de productie en de plaats waar mensen hun producten aankopen. De voorbereiding van de voedseltop zal via een participatief project verlopen, waarbij ik een aantal krijtlijnen wil uitzetten, maar waarin ik uiteraard de sector wil betrekken. De eerste gesprekken daarover zijn trouwens al gestart.

Ik ga inderdaad aan VLAM vragen om in toekomstige promotiecampagnes extra aandacht te besteden aan dierenwelzijn. Ik ga dat doen samen met de landbouwsector

omdat de sector er alle belang bij heeft. Ik ken eigenlijk weinig boeren die dierenwelzijn niet belangrijk vinden. Het lijkt me dus evident om daar aandacht aan te besteden.

VLAM is nauw betrokken bij de lastenboeken Belplume – weliswaar niet voor kalkoenen van toepassing, wel voor braad- en legkippen –, Belbeef en Belpork. VLAM volgt ook aandachtig alle bewegingen in de dossiers dierenwelzijn om de boodschappen mee te nemen. Belpork, Belplume en Belbeef hebben in 2019 ook gezamenlijk een dierenwelzijnsexpertencoördinerend comité opgericht. Dat is een goede zaak.

Belpork is momenteel in samenwerking met de universiteit van Bristol aan het werken aan een aantal bovenwettelijke dierenwelzijnseisen als onderdeel van haar CERTUS-lastenboek. Er beweegt dus wel wat in de sector. Zeker als het over kalkoenen gaat, zal ik vragen dat er aandacht aan wordt besteed.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind vooral het laatste en wat u zegt over de voedseltop positief. Ik deel uw bekommernis dat wij inderdaad veel te weinig beseffen hoe dankbaar we mogen zijn dat we effectief de mogelijkheid hebben om gezonde en zeker voldoende voeding te hebben.

Ik wil nog een punt benadrukken. Het is helemaal niet mijn bedoeling om ook maar enige – ik zou zeggen – tweespalt te creëren tussen enerzijds landbouw en anderzijds dierenwelzijn. Ik stel me enkel de vraag of je, door gezamenlijke inspanningen te doen, geen heel duidelijk beeld voor de consumenten kunt ophangen. Los van bepaalde labels, verplichtingen en lastenboeken, is het heel goed dat binnen de Vlaamse Regering die twee items goed op elkaar worden afgestemd. Het kan het alleen maar vergemakkelijken voor de consument en hem voor een deel overtuigen om de richting uit te gaan die wij allemaal willen.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, het is heel goed dat u aangeeft dat we moeten opletten met meteen een hele sector te viseren. Er kunnen hier en daar uiteraard misbruiken zijn en die moeten, als dat inderdaad zo is, worden aangepakt. We moeten toch altijd opletten om meteen conclusies te gaan trekken voor een hele sector. Ik denk dat we daar echt wel over moeten waken.

Over de problematiek van de kooisystemen hebben we in het regeerakkoord duidelijke afspraken gemaakt. We gaan het onderzoeken, maar er staan duidelijke voorwaarden bij, namelijk een economische impactmeting doen, flankerende maatregelen nemen en redelijke overgangstermijnen. We hebben begrepen dat er gisteren met de betrokken sector een overleg is geweest op het kabinet van minister Weyts rond de problematiek van de kalkoenen. Mocht zich dat in de problematiek van de kooisystemen situeren, denk ik dat het toch wel belangrijk is dat u daar actief bij betrokken bent want de drie voorwaarden kunnen natuurlijk alleen maar in nauw overleg met het departement Landbouw en met u gebeuren.

Minister, was u er gisteren al bij betrokken? Zo neen, verwacht u snel betrokken te worden als minister van Landbouw en als departement Landbouw? Het is belangrijk om die voorwaarden goed op te volgen als we stappen zouden zetten rond de kooisystemen.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Als je de beelden bekijkt, is het natuurlijk heel erg wat daar gebeurt. Los van het dierenwelzijn stel ik me toch wel vragen over de wenselijkheid van de evolutie die zo'n sector ondergaan heeft. Hier is eigenlijk niets

beschaafds aan; dit hoort niet thuis in een beschaafde samenleving. De manier waarop wij de economische logica hebben doen doorslaan, is niet waardig. Ik volg de collega's die zeggen dat men de sector niet moet culpabiliseren, maar ik denk dat we wel de plicht hebben om samen na te denken in welke richting we zo'n sector in de toekomst moeten laten evolueren. Volgens mij gaan we deze economische logica, die tot dit soort toestanden leidt, in de toekomst niet verder tolereren. Ik hoop dat toch, dat wij samen tot de conclusie komen dat dit niet thuishoort in een beschaafde samenleving.

Minister, wat is uw visie daarop? Welke economische stimuli ziet u om zo'n sector samen in een richting te doen evolueren die toch meer overeenkomt met wat thuishoort in een beschaafde samenleving?

Bart Dochy (CD&V): Ik heb nog een aanvulling bij de suggestie van collega Steenwegen. We hebben de uitnodiging gekregen van de landsbond van bedrijfspluimvee- en konijnenhouders om eens een road trip te maken en een aantal bedrijven te bezoeken zodat we ons er van kunnen vergewissen wat, naast die beelden die we voorgeschoteld krijgen, echt de praktijk is. We moeten dat inplanen. Straks zitten we samen met de ondervoorzitters en kunnen we een voorstel doen voor de agendaplanning. Ik denk dat dat nuttig zou zijn.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Vandenhove, u hebt een punt als u zegt dat we gezamenlijke inspanningen moeten leveren. Als ik met de boeren spreek, voel ik ook dat de landbouwsector 'as such' gevoelig is. Ze willen geen negatief dierenwelzijns-imago hebben. Dat is ook een antwoord op collega Steenwegen: onderschat niet hoe de samenleving geëvolueerd is in die zin. U zegt dat de beelden die we te zien krijgen, niet goed zijn. De regels gelden voor iedereen. Er zijn dus algemene dierenwelzijnsregels die gerespecteerd moeten worden, ook als het over kalkoenen gaat.

Collega Ongena, ik heb net van de voorzitter geleerd dat kalkoenen nooit in kooien zitten, maar op de grond rondlopen. Ik geloof hem uiteraard. Mijn kabinet was niet betrokken bij het overleg van gisteren. Ik hoop wel dat we gebriefd zullen worden. Ik zal sowieso, naar aanleiding van deze vraag, nog eens contact opnemen met collega Weyts, om zeker ook samen een aantal zaken te doen.

Over kooien werd in het regeerakkoord een duidelijke bepaling opgenomen dat er overleg zal zijn. Ik ben ervan overtuigd dat collega Weyts dat op een correcte wijze zal doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgesloten.

VRAAG OM UITLEG van Bart Tommelein aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het instrument 'Visserij verduurzaamt'
– 762 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Hier is de visboer. Minister, een duurzame visserij-sector creëren, zowel op sociaal, economisch als ecologisch vlak, is een van de grootste uitdagingen in ons visserijbeleid.

Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) ontwikkelde daarom de afgelopen jaren in overleg met de sector een wetenschappelijk onderbouwd

meetinstrument voor de duurzaamheid in de visserijsector: VALDUVIS, een acroniem voor 'valorisatie van duurzaam gevangen vis'.

Het meetinstrument kijkt niet enkel naar ecologische aspecten van duurzaamheid, zoals de staat van de visbestanden en de bodemimpact, maar houdt ook effectief rekening met sociale en economische aspecten, zoals veiligheid aan boord en rentabiliteit. In het project 'Markterkenning voor een Visserij in Transitie' (MaViTrans) van de Rederscentrale en ILVO was het de bedoeling om een breed gedragen duurzaamheidserkenning voor de Belgische visserij te implementeren.

Het instrument is sinds juni 2018 officieel op de veilklok van de verschillende visveilingen geplaatst onder de naam 'Visserij verduurzaamt'. Vanaf deze datum worden partijen vis die voldoen aan een minimumscore op verschillende indicatoren, als dusdanig op de veilklok geïdentificeerd.

De ambitie was om na de implementatie van het instrument de duurzaamheidsscores van de deelnemende vaartuigen nog te verbeteren door ze een verbetertraject te laten volgen. Ook zou worden getracht de enkele reders die momenteel nog niet deelnemen, te overtuigen om ook in het traject te stappen.

Tot slot zou ook gestart worden met een onderzoek naar de mogelijkheden om het duurzaamheidskenmerk te gebruiken verderop in de keten en dus voorbij de veiling. Hiervoor diende echter nog een traceerbaarheidssysteem te worden opgezet, waarbij de consument betrokken wordt.

Wat is anderhalf jaar na de implementatie van 'Visserij Verduurzaamt' de huidige stand van zaken? Hoe evalueert u deze werking?

Hoeveel reders hebben intussen al ingetekend om deel te nemen aan een verbetertraject? Zullen er effectieve resultaten worden geboekt in dat traject?

Welke knelpunten zijn er?

Hoe zult u in de toekomst de reders die momenteel nog niet deelnemen, overtuigen om ook in het project in te stappen? Met uw overtuigingskracht zal dat wel lukken.

De sector is vragende partij om 'Visserij verduurzaamt' naar de consument door te trekken. Dat stopt nu in de veiling. Zou het mogelijk zijn dit verder in de keten op te nemen? Is er een mogelijkheid om 'Visserij verduurzaamt' verder naar de rest van de keten uit te breiden? Welke stappen kunnen we hiervoor ondernemen en welke timing kunnen we hiervoor voor ogen houden?

In de prioriteitennota Visserij 2019-2024 vraagt de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) bij de implementatie van 'Vizier 2030' de visserijdoelstelling zo in te vullen dat de actuele inspanningen op het vlak van verduurzaming worden erkend en ondersteund, zich primordiaal op de doelstellingen van het gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB) te richten en te anticiperen op de urgente en structurele uitdagingen voor de visserijsector. Hoe kunnen we hier gevolg aan geven?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik ben blij dat een belangrijke verwezenlijking voor de visserij is opgemerkt en in deze commissie aan bod komt. Op 11 juni 2018 is het initiatief 'Visserij verduurzaamt' officieel gelanceerd. Ondertussen is de bekendheid van en het vertrouwen in dit kwaliteitssysteem enkel toegenomen.

'Visserij verduurzaamt' heeft tot doel de Vlaamse visserij in haar geheel naar een hoger niveau van duurzaamheid te begeleiden en de inspanningen van de reders en de vissers te erkennen en zichtbaar te maken. Tot nu toe lag de focus

voornamelijk op de vissersvaartuigen en hun bemanningen. De reders die met betrekking tot verschillende duurzaamheidsindicatoren aan een minimumscore voldoen en die aan het begeleidingstraject voor de verdere verduurzaming van de Vlaamse visserijvloot deelnemen, krijgen de 'Visserij verduurzaamt'-erkenning. Die erkenning is voor kopers zichtbaar op de veilklok en op de facturen.

Het is de bedoeling dat 'Visserij verduurzaamt' in de toekomst wordt uitgebreid en toonaangevend wordt voor de volledige ketenwerking. Op dat vlak wordt met de projecten MaViTrans en VALDUVIS verder gebouwd op de inspanningen van de voorbije jaren.

Mijnheer Tommelein, voor wie van West-Vlaanderen is, is het 'VALDUVIS' en anders is het 'VALDUVIES'.

Bart Tommelein (Open Vld): Het is wel een beetje vies.

Minister Hilde Crevits: Toen mijn kinderen kinderen uit Antwerpen leerden kennen, zijn er grote spraakverwarringen over de betekenis van het woord 'vis' geweest.

We bouwen voort op de inspanningen van de voorbije jaren. We gaan voor een uitbreiding van het systeem, zowel aan boord van nog meer vaartuigen als in de zichtbaarheid van de inspanningen voor de consument. Onze slagzin 'van zee tot bord' omvat onze ambities en ik ben bijzonder blij dat er met betrekking tot de voortgang der resultaten positief nieuws is. Ik zal de verdere uitbouw zeker stimuleren.

In september 2019 zijn de deelprojecten 'Visserij verduurzaamt Support' en 'Visserij verduurzaamt Market' goedgekeurd. Die projecten lopen tot eind 2021. Voor 'Visserij verduurzaamt Support' is voorzien in 335.000 euro, waarvan de helft Vlaams geld en de helft Europees geld is. Dit deelproject wordt door ILVO uitgevoerd. Er is voorzien in acties om het intern datasysteem verder uit te bouwen. Om de vissers te stimuleren op duurzame investeringen en technieken in te zetten, worden verbetertrajecten voor vissersvaartuigen ontwikkeld. Voor 'Visserij verduurzaamt Market' is voorzien in 65.000 euro. Dit deelproject wordt door de producentenorganisatie de Rederscentrale uitgevoerd. De focus ligt op de valorisatie van het erkenningssysteem op de markt. Tegelijkertijd wordt de communicatie van de sector ten aanzien van de keten verder uitgebouwd. Die deelprojecten zijn absoluut noodzakelijk om onze visserijactiviteiten te kunnen verduurzamen en om de consument te kunnen garanderen dat zijn product duurzaam gevangen is.

'Visserij verduurzaamt' wordt geëvalueerd door een stuurgroep met vertegenwoordigers van alle belanghebbenden en door de Task Force Duurzame Noordzee-visserij. Er is een controleorgaan opgericht om het geheel kritisch op te volgen en zo de betrouwbaarheid en de continuïteit van de 'Visserij verduurzaamt'-erkenning te garanderen.

Er is me ook om cijfers gevraagd. Op dit ogenblik werkt 80 procent van de actieve Belgische vaartuigen actief mee aan het traject naar de verduurzaming van de visserijsector. Dit betekent dat 52 reders al zijn ingeschreven. We hebben in totaal 65 actieve vaartuigen. Hun duurzaamheidsscore werd berekend bij aanvang en er wordt voor elk een verbetertraject uitgewerkt in samenwerking met ILVO.

Uiteraard worden effectieve resultaten geboekt. De ambitie om continu te verbeteren stopt absoluut niet. De visserijsector is een complex systeem en onderhevig aan heel wat interne en externe factoren die ook de dynamiek binnen 'Visserij verduurzaamt' kunnen beïnvloeden.

Het meest vervelende is de onzekerheid die een grote impact heeft op de bedrijfsvoering. Ook de impact van de brexit mag momenteel echt niet onderschat worden. Wantrouwen ten opzichte van het mogelijke openbaar gebruik van individuele

gegevens en resultaten is ook aan de orde, maar ik zie wel dat het vertrouwen stelselmatig groeit door intens te overleggen en bij te sturen als dat nodig is. Om bijkomende reders te overtuigen om ook deel te nemen, zetten we voornamelijk in via stimulansen. Aangezien dit systeem bottom-up wordt ontwikkeld, is het niet de bedoeling om te straffen. U kennende is dat ook voor u het laatste van het laatste van het laatste. *(Gelach)*

We voorzien in Vlaamse en Europese steun voor reders die investeren om de duurzaamheid van hun vaartuig te verhogen. Ook de sector zelf kan zorgen voor een stimulerend effect via de voorwaarden die de groothandel en de retail stellen aan de visserijproducten die ze aankopen. Dat marcheert goed en het wordt bijgestuurd. Ik zal ook mijn best doen om iedereen te overtuigen om daaraan mee te werken.

Om 'Visserij verduurzaamt' uit te breiden naar de rest van de keten, moeten we dit laten opnemen door de producentenorganisatie de Rederscentrale. Zij dienden hiervoor een deelproject in, namelijk 'Visserij verduurzaamt Market', dat recent werd goedgekeurd. Dit project loopt van september 2019 tot eind december 2021. Daar wordt nu volop werk van gemaakt en het wordt uitgerold.

Het ontwikkelde datasysteem waarop alles steunt en draait, is zeer flexibel ontworpen. In die zin kunnen indicatoren, analyses, basiswaarden maar ook toekomstige doelstellingen makkelijk geïntegreerd worden. Het instrument 'Visserij verduurzaamt' is zeer nauw verbonden met en geschoeid op de doelstellingen van het Europees gemeenschappelijk visserijbeleid. Dat is het best merkbaar in de visuele voorstelling van de inspanningen van een vaartuig en de bemanning via een duurzaamheidsster. Deze bevat drie grote thema's: ecologisch, economisch en sociaal, elk met eigen indicatoren.

Diezelfde beleidsthema's vinden we ook in het Belgisch operationeel programma van het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). Het volledige concept zal nog meer gericht worden opgenomen in het nieuwe Visserijfonds voor de periode 2021-2027, waarvoor de opmaak aan de gang is. Ook internationaal worden onze inspanningen opgemerkt en gewaardeerd. Het potentieel van dit initiatief werd onlangs nog door de Europese Commissie expliciet vernoemd. Ik ben daar heel blij mee. Mocht u er nog aan twifelen: ik zal hier absoluut op verder bouwen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, ik merk dat we elkaar in heel wat zaken vinden, ook in het veroordelen van haatberichten op sociale media, want gisteren was te merken dat we allemaal zij aan zij staan op dat vlak.

Ik denk echter dat we ook in deze materie op dezelfde lijn zitten. 'Visserij verduurzaamt' is een heel belangrijk instrument om de visserijsector zichtbaar duurzamer te maken. Daar liggen heel wat opportuniteiten. Ook uit contacten die ik heb met de Vlaamse Visveiling, die in mijn stad is gevestigd, blijkt dat daar opportuniteiten liggen.

In het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld kijkt men op een andere manier naar het aantal vissoorten, naar duurzame maar ook diverse vissoorten, en vindt men een heel belangrijke afzetmarkt in onze regio en in ons land. Als we daar verder op werken, kan dit ook op het internationale niveau een kenmerk zijn dat voor Vlaanderen heel belangrijk kan zijn.

Met dit instrument worden ook de goede leerlingen in de kijker gezet. Ik zie dat 80 procent mee is in het verhaal en dat stemt mij bijzonder tevreden. Het komt er nu natuurlijk op aan om de overige 20 procent ook nog te motiveren om mee te doen. Ik heb er goede hoop op. Als je 80 procent van de visserijfamilie kunt overtuigen om mee te doen, dan denk ik dat die 20 procent ook nog te overtuigen is. Als we

dat samen doen, kunnen we heel goede resultaten behalen. Dat betekent dat wij hun moeten aantonen waar ze voordeel hebben. Het is altijd hetzelfde: de betrokkenheid van op het terrein – in dit geval het water – moet worden vergroot.

Ik ben hoopvol dat de bekendheid vergroot. De uitbreiding van het project naar de consument kan hier een antwoord op bieden en is zelfs, zoals ik al zei, een grote opportuniteit voor onze rederijvloot. Uiteraard moeten daarvoor promotionele inspanningen worden geleverd. Ik weet niet in welke mate het Vlaams Centrum voor Agroe- en Visserijmarketing (VLAM) al betrokken is of kan worden. Wij kunnen vanuit de overheid ook vragen om het goede voorbeeld te geven en we moeten zelf ook het goede voorbeeld geven door in de restaurants van de Vlaamse overheid te promoten dat er duurzame vis wordt geserveerd. Gaan we het goede voorbeeld geven? Zoals u weet, stellen mensen zich altijd de vraag waarom zij het moeten doen, als de overheid het zelf niet doet. Het zou alvast een goed voorbeeld zijn, als we die lijn kunnen trekken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Tommelein, bedankt voor de aanvullingen en bedankt dat u blij bent. Ik kon ook bevroeden dat Oostende er voor iets tussen zat, maar het was een terechte vraag. Het gaf mij ook de gelegenheid om vandaag de goede resultaten in de kijker te zetten.

Ik zal echt mijn best doen om die overige 20 procent – het klinkt meer dan het is als het over 65 vaartuigen gaat – mee aan boord te krijgen. De Vlaamse Visveiling zit trouwens in werkgroepen van de taskforce en volgt het dus van daaruit op.

Voor VLAM zijn eigenlijk al initiatieven genomen. De Rederscentrale en VLAM zitten vandaag al samen om na te gaan op welke manier VLAM een rol kan spelen. Ook deze suggestie is dus mee opgenomen. Als je de restaurants wilt overtuigen, is het goed dat VLAM overtuigd is. *(Opmerkingen)*

Ja, en we zullen onderzoeken of het kan in de restaurants van de Vlaamse overheid. Ik had het idee eerst verkeerd begrepen, maar we nemen het mee.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Dertien vaartuigen en dertien reders overtuigen, dat moet kunnen. Minister, als we dat samen doen, kunnen wij die dertien zelfs persoonlijk benaderen.

Ik ben vooral blij dat ik een bijdrage heb kunnen leveren aan een nieuw idee om ook met de personeelsrestaurants als overheid het voorbeeld te geven. U weet dat ik daar altijd zwaar de nadruk op leg: wat we zelf doen, volgen de mensen dan ook. Zonnepanelen leggen bijvoorbeeld, dat is net hetzelfde.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de controle op ongeoorloofde bevissing – 812 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, mijn collega Sofie Joosen heeft deze problematiek al eens aangekaart. U en verschillende collega's hier blijven echter mails

ontvangen in verband met deze problematiek. Daarom stel ik deze bijkomende vraag.

De problematiek gaat eigenlijk over onze Vlaamse kust vissers, die aan de alarmbel trekken omdat zij vaststellen dat de overgrote meerderheid van de visserij schepen aanwezig in de Belgische 12 mijlszone een aanzienlijk groter motorvermogen heeft dan wettelijk is toegelaten. Schepen hebben naast die hoofdmotor vaak ook nog hulpmotoren aan boord of de hoofdmotor heeft in werkelijkheid een veel groter vermogen dan aangegeven. Dat is alleszins wat men ons meedeelt.

De controles laten volgens de Vlaamse kust vissers al decennia te wensen over; het gaat om een zeer beperkt aantal controles per jaar die bovendien op voorhand worden aangekondigd, waardoor de reder de tijd heeft om het motorvermogen eventueel aan te passen en het verhoogde vermogen van de eigen motor mits een kleine technische ingreep te verlagen tot het wettelijk toegestane maximum. Dat is ook weer wat men ons meegeeft. Bijgevolg kunnen vele, hoofdzakelijk Nederlandse schepen grotendeels ongecontroleerd de Belgische wateren voor de kust leegvissen. Men noemt dat dan broodroof ten aanzien van onze kust vissers die er wettelijk gezien wél mogen vissen.

U gaf in het antwoord op de vraag van de collega mee dat de FOD Mobiliteit en Vervoer bevoegd is voor de certificering, de controle en de handhaving van het motorvermogen van binnenlandse vaartuigen, terwijl anderzijds het motorvermogen van buitenlandse vaartuigen wordt gecertificeerd door de bevoegde instanties van het land met de vlag waaronder het vaartuig vaart. U bevestigde ook dat controles op het motorvermogen vanwege de specifieke en technische aard inderdaad op voorhand worden aangekondigd, zijnde tijdens de visreis die aan de controle voorafgaat. U zou binnenkort een overleg organiseren tussen het Vlaamse Departement Landbouw en Visserij en de FOD om deze problematiek verder te bespreken, waarna er dan gezamenlijke vervolgacties zouden kunnen worden opgezet.

U beloofde ook om de piste die momenteel op Europees niveau onderzocht wordt inzake de mogelijkheid tot het verplichten van een tachograaf die een overschrijding van het maximale motorvermogen registreert, verder te bekijken met de administratie.

Hebt u ondertussen met de FOD Mobiliteit kunnen overleggen? Zo ja, kunt u de elementen die tijdens die bespreking aan bod gekomen zijn, kort toelichten? Zo neen, is er al een datum voorzien?

Zijn er daarrond al concrete vervolgacties in het vooruitzicht gesteld? Zullen de controles, zowel aan land als op zee, opgevoerd worden of is dat niet mogelijk?

Welke instantie is bevoegd om controles uit te voeren en indien nodig handhavend op te treden ten aanzien van motorfraude door buitenlandse vaartuigen in de Belgische territoriale wateren? Want de certificering gebeurt logischerwijze door het land met de vlag waaronder die boten varen. Wie is verantwoordelijk voor de controle in Belgische wateren? Is dat de Belgische Scheepvaartpolitie of nog een andere instantie? Ik heb dat niet teruggevonden. Nochtans lijkt me dat heel belangrijk in heel die problematiek.

Hebt u deze problematiek – aangezien het vaak blijkt te gaan om Nederlandse vissers – al aangekaart bij de bevoegde Nederlandse instanties?

Hoe staat u tegenover de piste om die tachograaf te verplichten? Welke kansen of risico's zijn hieraan verbonden?

Hebt u hierover al kunnen overleggen met de Europese Commissie? Weet u hoe ver de Europese Commissie vandaag staat met deze overweging of tegen wanneer daarover een concreet voorstel zal worden geformuleerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, ik kan bevestigen dat het overleg tussen het Departement Landbouw en Visserij en de FOD Mobiliteit en Vervoer op 4 november 2019 heeft plaatsgevonden. Tijdens dit overleg zijn de rol van beide entiteiten besproken. De procedure voor de certificering van een motor is aan bod gekomen. Er is kennis gedeeld met betrekking tot de Nederlandse certificering. Op basis van deze informatie onderzoekt het Departement Landbouw en Visserij hoe de controles op het motorvermogen in de gegeven omstandigheden efficiënter kunnen worden georganiseerd. Op 23 januari 2020 zal een tweede overleg tussen beide administraties plaatsvinden om de verdere samenwerking en de uitwisseling van gegevens te bevorderen.

In opvolging van dit dossier zijn verschillende vervolgacties opgezet. Het gaat onder meer om de verhoogde deelname van het Departement Landbouw en Visserij aan de proefvaarten van vissersvaartuigen met een nieuwe of gewijzigde motor. Dit maakt deel uit van de verhoogde kennisopbouw inzake de technische materie met betrekking tot motorvermogens. In december 2019 is het departement ingegaan op twee uitnodigingen, eentje voor een controle aan land en eentje voor een controle op zee. Verder wordt onderzocht of de fysieke controle van de verzegeling van de motor aan de standaardcontrole van een vissersvaartuig kan worden toegevoegd.

De FOD Mobiliteit en Vervoer staat in voor de certificering van de motorvermogens. Om tot die certificering te kunnen overgaan, voert de FOD Mobiliteit en Vervoer controles uit. Indien het vaartuig niet de nodige documenten kan voorleggen of indien er aanwijzingen zijn dat de motor niet correct is, ontvangt het vaartuig geen certificaat. Als de motor eenmaal is gecertificeerd en het certificaat van deugdelijkheid is uitgereikt, vindt de volgende controle door de FOD Mobiliteit en Vervoer bij de volgende certificering het jaar nadien plaats.

Tijdens het overleg in december 2019 is overeengekomen dat de visserijcontroleurs van het Departement Landbouw en Visserij tijdens tussentijdse inspecties van vaartuigen ook het motorvermogen kunnen controleren, bijvoorbeeld door de verzegeling van de motor te inspecteren. Indien een inbreuk wordt vastgesteld, hebben de visserijcontroleurs de bevoegdheid een proces-verbaal op te stellen en die aan het parket over te maken.

Wat de Nederlandse vaartuigen betreft, hebben onze diensten, in overleg met de FOD Mobiliteit en Vervoer, duidelijkheid verkregen over de documenten met betrekking tot het motorvermogen waarover zij moeten beschikken. Tijdens een controle vragen onze inspecteurs die documenten op. Indien de bevoegde controleur onregelmatigheden vaststelt, moet hij de Nederlandse controlediensten hiervan op de hoogte brengen.

De attaché Visserij heeft vanuit de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU contact opgenomen met de Nederlandse attaché Visserij om de aandacht op deze problematiek te vestigen. De vraag om overleg met de Nederlandse autoriteiten bevoegd voor de visserij is op dit niveau gesteld en ik hoop dat dit overleg spoedig kan plaatsvinden.

Wat het mogelijk gebruik van een tachograaf betreft, kan ik melden dat er geen Europese regelgeving of procedure is die deze optie ondersteunt om regels rond het motorvermogen te handhaven. De Europese Commissie werkt in het licht van een nieuwe verordening inzake controle andere voorstellen uit om de handhaving van regels rond het motorvermogen te organiseren. Er is sprake van een continue verificatie van het motorvermogen, maar het is nog onduidelijk op welke wijze dit in het uiteindelijk voorstel zal worden opgenomen. De administratie volgt op hoe dit dossier uiteindelijk zal landen. De timing voor een concreet voorstel van de

Europese Commissie hangt van die nieuwe verordening af. Het is aan de Europese Commissie om de voortgang van de eigen werkzaamheden vast te leggen. Mijn impact daarop is vrij beperkt.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, we kunnen vaststellen dat u de problematiek ter harte neemt en zo goed mogelijk probeert een oplossing te bieden. Ik begrijp dat we met de FOD hebben vergaderd en dat er morgen een tweede overleg komt. We zoeken hoe we die controles met vervolgacties effectiever kunnen uitvoeren. Het is allemaal zeer technisch, maar ik denk dat onze administratie met de deelname aan proefvaarten kan opvolgen hoe we de controles effectiever kunnen maken.

De certificering gebeurt jaarlijks en dit wordt telkens gecontroleerd, maar als we tussentijds controleren wie er de kantjes vanaf loopt, kunnen we de sector met een aantal handhavingsdossiers wakker maken. Door een aantal voorbeelden te stellen, kunnen we de anderen soms sensibiliseren om dit niet te doen.

De samenwerking met Nederland zullen we verder opvolgen.

Wat betreft de tachograaf kijken we naar de andere voorstellen van de Europese Commissie. Het idee om een continue verificatie mogelijk te maken, zou het probleem volledig oplossen. Hoe dit geïmplementeerd moet worden, moet goed uitgezocht worden. We zullen dit opvolgen. Het is ook goed dat de attachés dit mee opvolgen, zodat we snel zien in welke richting het evolueert.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Coudyser, ik heb gezegd dat tussentijdse controles mogelijk zijn, maar we werken ook vanuit een vertrouwensbeginsel. Onze visserij is een kleine, maar een heel sterke vloot. Er wordt in nieuwe schepen geïnvesteerd. Met de zware brexitonderhandelingen voor de boeg vind ik het ook van belang om hen te ondersteunen waar mogelijk. Dat neemt niet weg dat ze de kantjes er niet af mogen lopen en dat we zorgzaam moeten zijn tijdens onze controles.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik ben het er volledig mee eens. Als er zaken zijn die niet kunnen, moeten we die ook aanpakken. Anders worden de goede leerlingen van de klas de dupe en dat kan toch niet de bedoeling zijn. We moeten daar een goed evenwicht in vinden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.